

**Wymagania edukacyjne przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa
w zakresie podstawowym dla klasy pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej**

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
Dział I. System Obrony Rzeczypospolitej Polskiej					
I.1. Uwarunkowania i główne założenia Systemu Obronnego Rzeczypospolitej Polskiej	Uczeń: Wymienia polityczne i militarne uwarunkowania polityki bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej;	Uczeń: Wymienia elementy systemu obronnego państwa;	Uczeń: Opisuje elementy systemu obronnego państwa;	Uczeń: Charakteryzuje i uzasadnia polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa Polski;	Uczeń: Przedstawi udział Polskich Sił Zbrojnych w Siłach Pokojowych ONZ;
I.2. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	Uczeń: Wymienia rodzaje wojsk i służb Sił Zbrojnych RP	Uczeń: Przedstawia organizację Sił Zbrojnych RP;	Uczeń: Przedstawia zadania Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych, Marynarki Wojennej, Wojsk Specjalnych, Narodowych Sił Rezerwy;	Uczeń: Opisuje zadania Służby Wywiadu Wojskowego i Kontrwywiadu Wojskowego;	Uczeń: Przygotowuje prezentację multimedialną na temat: „Siły Zbrojne RP”
I.3 Powinności obronne władz samorządowych i obywateli	Uczeń: Wymienia formy spełniania obowiązku obrony kraju; Przedstawia swoje	Uczeń: Charakteryzuje służbę wojskową, zasady jej odbywania i odraczania; Przedstawia na czym polega powszechna samoobrona ludności;	Uczeń: Przedstawia powinności obronne władz samorządowych;	Uczeń: Przedstawia powinności obronne instytucji i przedsiębiorstw;	Uczeń: Przedstawia służbę zawodową żołnierzy, zasady powoływania i przebieg;

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	powinności obronne;				
II. Zagrożenia czasu wojny – współczesne środki rażenia					
II.1. Broń konwencjonalna	Uczeń: Wymienia rodzaje broni konwencjonalnej; Opisuje wybrane środki rażenia;	Uczeń: Podaje środki ochrony indywidualnej przed bronią konwencjonalną;	Uczeń: Charakteryzuje szczegółowo konwencjonalne środki rażenia;	Uczeń: Porównuje rodzaje konwencjonalnych środków rażenia i uzasadnia sposoby ochrony indywidualnej przed nimi;	Uczeń: Przygotowuje i przedstawia na forum klasy prezentację multimedialną na temat: „Konwencjonalne środki rażenia współczesnego pola walki”
II. 2. Broń masowego rażenia	Uczeń: Wymienia rodzaje broni masowego rażenia i podaje na czym polegają ich rażące działanie;	Uczeń: Charakteryzuje poszczególne rodzaje broni masowego rażenia; Przedstawia sposoby i środki ochrony przed bronią masowego rażenia	Uczeń: Charakteryzuje poszczególne czynniki rażenia broni jądrowej i ich oddziaływanie na organizmy żywe;	Uczeń: Charakteryzuje toksyczne środki przemysłowe i ich oddziaływanie na organizmy żywe.	Uczeń: Przedstawia sposoby pokojowego wykorzystania energii jądrowej opisuje wynikające stąd zagrożenia;
III. Ochrona ludności i obrona cywilna					
III.1. Międzynarodowe prawo humanitarne	Uczeń: Wymienia zasady międzynarodowego praw humanitarnego;	Uczeń: Wymienia dokumenty międzynarodowego prawa humanitarnego i podaje kogo dotyczą;	Uczeń: Przedstawia na czym polega ochrona osób cywilnych podczas wojny w świetle przepisów międzynarodowego	Uczeń: Przedstawia sposoby ochrony ofiar niemiędzynarodowych konfliktów zbrojnych w myśl przepisów międzynarodowego	Uczeń: Pracuje jako wolontariusz w organizacjach pozarządowych, propaguje ich działalność;

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
			prawa humanitarne; Charakteryzuje wybrane organizacje humanitarne;	prawa humanitarne;	
III.2. Realizacja zadań obrony cywilnej	Uczeń: Wymieni zadania obrony cywilnej ;	Uczeń: Przedstawi zasadność realizacji poszczególnych zadań obrony cywilnej w czasie pokoju i wojny w kraju;	Uczeń: Przedstawi elementy składowe Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego;	Uczeń: Scharakteryzuje strukturę Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego i wymieni zadania realizowane przez poszczególne podmioty;	Uczeń: Wykona prezentację multimedialną i przedstawi ją na forum klasy na temat: „Realizacja zadań obrony cywilnej w Polsce w myśl przepisów prawa”
III.3. Ochrona dóbr kultury	Uczeń: Poda przykłady dóbr ruchomych i nieruchomych	Uczeń: Rozróżni oznakowanie dóbr kultury i uzasadni ich stosowanie;	Uczeń: Przedstawi na czym polega ochrona dóbr kultury w myśl przepisów prawa	Uczeń: Przedstawi obiekty objęte ochroną ogólną i specjalną w najbliższej okolicy;	Uczeń: Poda przykłady obiektów objętych ochroną specjalną i poda ich zasadność;
III.4. Alarmowanie i ostrzeganie przed zagrożeniami	Uczeń: Uzasadni potrzebę alarmowania ludności o zagrożeniach; Rozróżni rodzaje sygnałów alarmowych;	Uczeń: Poda zasady zachowania się ludności po usłyszeniu sygnałów alarmowych;	Uczeń: Przedstawi zasady zachowania się ludności po usłyszeniu komunikatów ostrzegawczych;	Uczeń: Charakteryzuje środki alarmowe	Uczeń: Przygotuje szczegółowy plan działania dla członków swojej rodziny po usłyszeniu sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych;

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
III.5. Ewakuacja z budynku w trybie alarmowym	Uczeń: Wymienia zasady ewakuacji z budynku; Przedstawia sposób alarmowania i drogi ewakuacyjne w budynku szkolnym;	Uczeń: Charakteryzuje oznakowanie dróg ewakuacyjnych i omawia znaczenie poszczególnych piktogramów;	Uczeń: Opisuje szczegółowo zasady ewakuacji i obowiązki osób przebywających w budynku szkoły w czasie ewakuacji;	Uczeń: Opracowuje plan ewakuacji ludzi i mienia w miejscu zamieszkania; Pomaga podczas ewakuacji w szkole;	Uczeń: Rozróżnia uwarunkowania ewakuacji I, II i III stopnia; Projektuje elementy organizacyjne ewakuacji II stopnia na wypadek powodzi w miejscu zamieszkania;
III.6. Indywidualne środki ochrony ludności	Uczeń: Wymieni indywidualne środki ochrony skóry i dróg oddechowych;	Uczeń: Przedstawi zastępcze środki ochrony dla siebie;	Uczeń: Omówi swoje postępowanie na wypadek uszkodzenia środków ochrony;	Uczeń: Scharakteryzuje etatowe środki indywidualnej ochrony skóry i dróg oddechowych i przedstawi sposób ich zakładania i zdejmowania;	Uczeń: Przygotuje i przedstawi zestawy zastępczych środków ochrony skóry i dróg oddechowych dla członków swojej rodziny;
III.7. Zbiorowe środki ochrony ludności	Uczeń: Wymienia rodzaje budowli ochronnych;	Uczeń: Przedstawia zasady zachowania się w zbiorowych środkach ochrony;	Uczeń: Charakteryzuje zbiorowe środki ochrony ludności;	Uczeń: Przedstawi dla siebie i bliskich propozycję przystosowanego ukrycia;	Uczeń: Przedstawia propozycję przystosowania wybranej budowli komunikacyjnej jako środka ochrony zbiorowej ludności;

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
III.8. Ochrona zwierząt	Uczeń: Wymienia sposoby ochrony zwierząt;	Uczeń: Przedstawia sposoby zabezpieczania pomieszczeń przeznaczonych do ochrony zwierząt gospodarskich;	Uczeń: Scharakteryzuje sposoby ochrony zwierząt i poda ich uwarunkowania;	Uczeń: Opisze elementy niezbędne do organizacji ewakuacji zwierząt;	Uczeń: Przedstawi ewakuację zwierząt I, II i III stopnia;
IV. Zagrożenia naturalne i spowodowane działalnością człowieka					
IV.1. Rodzaje zagrożeń	Uczeń: Wymieni rodzaje współczesnych zagrożeń;	Uczeń: Poda sposoby postępowania w czasie zagrożeń podczas pobytu w górach, nad wodą, w czasie nawałnicy lub huraganowego wiatru;	Uczeń: Dokonuje systematyzacji zagrożeń występujących w Polsce; Podaje przykłady zagrożeń, które wystąpiły w ostatnim czasie w kraju i opisuje ich skutki;	Uczeń: Charakteryzuje zagrożenia okolicy i podaje ich skutki;	Uczeń: Przedstawia propozycje prowadzące do zmniejszania strat spowodowanych zagrożeniami naturalnymi;
IV.2. Zagrożenia powodziowe	Uczeń: Wymienia rodzaje i przyczyny powodzi; Wymienia sposoby sygnalizacji potrzeb w czasie powodzi;	Uczeń: Omawia postępowanie na wypadek powodzi i w czasie zagrożenia powodziowego;	Uczeń: Przedstawia procedury postępowania w trakcie powodzi; Przedstawia propozycję postępowania dla swojej rodziny na wypadek wystąpienia	Uczeń: Opisuje i uzasadnia sposób postępowania ludzi po ustąpieniu wód powodziowych;	Uczeń: Dokonuje analizy skutków powodzi dla ludności i kraju oraz przedstawia propozycje jak ich uniknąć;

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
			powodzi, w trakcie zagrożenia powodziowego;		
IV.3. Postępowanie w przypadku awarii i katastrof	Uczeń: Podaje przyczyny awarii i katastrof;	Uczeń: Wymienia skutki awarii i katastrof w zależności od przyczyny;	Uczeń: Przedstawia zasady postępowania w przypadku awarii i katastrofy; Podaje swój sposób postępowania podczas awarii lub katastrofy w szkole;	Uczeń: Podaje sposób postępowania podczas skażenia promieniotwórczego;	Uczeń: Podaje sposób postępowania po znalezieniu materiału oznakowanego symbolami ostrzegającymi o promieniotwórczości;
IV.4. Katastrofy budowlane i pożary	Uczeń: Podaje przyczyny katastrof budowlanych i pożarów;	Uczeń: Wymienia skutki katastrofy budowlanej i pożarów w zależności od sytuacji;	Uczeń: Opisuje sposoby ratowania ludzi i zwierząt z pożaru;	Uczeń: Przedstawia schemat postępowania w przypadku katastrofy na budowie;	Uczeń: Przygotowuje i przedstawia plan postępowania na wypadek katastrofy budowlanej i pożaru w miejscu zamieszkania;
IV.5. Zamach terrorystyczny	Uczeń: Podaje swoje postępowanie w szkole, jeżeli zauważy podrzucony pakunek; Omawia swoje postępowanie w	Uczeń: Podaje swoje postępowanie w czasie porwania przez terrorystów i podczas akcji antyterrorystycznej;	Uczeń: Omawia swoje zachowanie podczas podróży lotniczych; Charakteryzuje zasady zachowania bezpieczeństwa podczas zagrożeń	Uczeń: Przedstawia postępowanie w przypadku ataku chemicznego i bronią masowego rażenia;	Uczeń: Charakteryzuje współczesny terrorizm, podaje przykłady działań terrorystów i przedstawia ich skutki;

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	miejscu, gdzie został podłożony ładunek wybuchowy;		bezpieczeństwa;		
IV.6. Panika i jej skutki	Uczeń: Definiuje pojęcie paniki;	Uczeń: Wymienia czynniki sprzyjające panice;	Uczeń: Omawia sposoby przeciwdziałania panice indywidualnej i zespołowej;	Uczeń: Charakteryzuje czynniki wywołujące panikę i sprzyjające jej;	Uczeń: Przedstawia przykłady panicznych zachowań z ich skutkami i podaje dlaczego te zachowania nie zostały przewyżnione
V. Pierwsza pomoc na miejscu wypadku					
V.1. Zasady postępowania na miejscu wypadku V.2. Apteczka pierwszej pomocy	Uczeń: Podaje ogólny schemat postępowania na miejscu wypadku; Wzywa służby ratownicze i składa meldunek o zdarzeniu; Wymienia zawartość apteczki pierwszej pomocy; Ocenia stan poszkodowanego i sprawdza jego	Uczeń: Przedstawia cele udzielania pierwszej pomocy; Przedstawia i charakteryzuje czynności pierwszej pomocy na miejscu wypadku; Omawia materiały i środki do udzielania pierwszej pomocy;	Uczeń: Stosuje zasady postępowania na miejscu wypadku; Uzasadnia zawartość apteczki pierwszej pomocy;	Uczeń: Wykonuje badanie urazowe poszkodowanego;	Uczeń: Charakteryzuje zasady pierwszej pomocy i uzasadnia konieczność ich stosowania;

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	funkcje życiowe;				
V.3. Pierwsza pomoc przy utracie przytomności	Uczeń: Sprawdza stan przytomności poszkodowanego; Udrażnia drogi oddechowe nieprzytomnego;	Uczeń: Stosuje schemat pomocy poszkodowanemu nieprzytomnemu; Układa poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej;	Uczeń: Rozpoznaje stan poszkodowanego nieprzytomnego, z omdleniem i atakiem padaczki; Udziela pomocy poszkodowanemu z omdleniem i atakiem padaczki;	Uczeń: Analizuje przyczyny utraty przytomności; Charakteryzuje następstwa utraty przytomności u człowieka;	Uczeń: Udziela pomocy kolegom w szkole gdy wystąpi utrata przytomności, atak padaczki, omdlenie;
V.4. Pierwsza pomoc w przypadku nagłego zatrzymania krążenia	Uczeń: Rozpoznaje NZK;	Uczeń: Opisze schemat postępowania z poszkodowanym bez oznak oddychania i krążenia;	Uczeń: Wykonuje resuscytację człowieka dorosłego;	Uczeń: Wykonuje resuscytację z defibrylacją;	Uczeń: Wykonuje resuscytację niemowlęcia;
V.5. Pierwsza pomoc w przypadku ciała obcego w drogach oddechowych	Uczeń: Wymieni przyczyny zadławienia i poda sposoby zapobiegania;	Uczeń: Rozróżni łagodną i ciężką niedrożność;	Uczeń: Udzieli pomocy poszkodowanemu z łagodną niedrożnością;	Uczeń: Udzieli pomocy poszkodowanemu z ciężką niedrożnością;	Uczeń: Scharakteryzuje następstwa nieprawidłowej pomocy przy niedrożności
V.6. Pierwsza pomoc przy krwotokach	Uczeń: Wymieni sposoby tamowania krwotoków i krwawień; Wymieni środek	Uczeń: Poda schemat postępowania z poszkodowanym z krwotokiem;	Uczeń: Udzieli pomocy poszkodowanemu z krwotokiem i krwawieniem; Uzasadnia miejsce i	Uczeń: Rozpoznaje wstrząs i zastosuje postępowanie przeciwwstrząsowe u poszkodowanego z	Uczeń: Scharakteryzuje krwawienie wewnętrzne i przedstawi pierwszą pomoc w tym

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	używane do tamowania krwotoków i krwawień;		sposób zakładania opaski uciskowej;	krwotokiem; Udziela pomocy poszkodowanemu z amputacją urazową;	przypadku;
V.7. Pierwsza pomoc przy złamaniach, skręceniach i zwichnięciach	Uczeń: Podaje objawy i schemat postępowania przy skręceniu stawu skokowego;	Uczeń: Charakteryzuje urazy kostne;	Uczeń: Udziela pomocy przy skręceniach, złamaniach i skręceniach kończyn	Uczeń: Udziela pomocy przy innych urazach kostnych;	Uczeń: Przedstawia choroby układu kostnego i sposoby zapobiegania im;
V.8. Pierwsza pomoc przy oparzeniach	Uczeń: Wymienia rodzaje oparzeń;	Uczeń: Przedstawia rodzaje oparzeń i oblicza ich rozległość; Rozpoznaje i udziela pomocy przy oparzeniach słonecznych;	Uczeń: Podaje zasady postępowania przy oparzeniach termicznych i chemicznych;	Uczeń: Udziela pomocy poszkodowanemu z oparzeniem prądem elektrycznym; Przedstawia postępowanie przeciwwstrząsowe przy oparzeniach;	Uczeń: Charakteryzuje zastosowanie opatrunków hydrożelowych przy oparzeniach; Przedstawia skutki nieumiejętnego udzielania pomocy poszkodowanym z różnymi oparzeniami;